

Vyhledávání, vyhodnocování a zpracování informací z internetu (Information Literacy) - ECDL / ICDL Syllabus 1.1

Upozornění:

Oficiální verze ECDL / ICDL Syllabu verze 1.0 je publikovaná na webových stránkách ICDL Foundation - www.icdl.org a lokalizovaná verze na webových stránkách pracovní skupiny ECDL-CZ - www.ecdl.cz. Syllabus verze 1.1 je schválen ICDL Foundation pro použití na území ČR v rámci pilotního ověřování.

Přes veškerou péči, kterou ICDL Foundation (vlastník práv konceptu ECDL / ICDL) a ČSKI (národní licenciát) věnovaly přípravě a lokalizaci této publikace, ICDL Foundation ani ČSKI neručí za kompletnost informací v ní obsažených a také nezodpovídají za jakékoli chyby, vynechaný text, nepřesnosti, ztrátu nebo poškození informací, instrukcí či pokynů v této publikaci obsažených. Tato publikace nesmí být reprodukována jako celek ani po částech bez předchozího souhlasu vlastníků práv. ICDL Foundation může na základě vlastní úvahy a kdykoli bez ohlášení provádět jakékoli změny.

Copyright 2013-2024 ICDL Foundation Ltd., lokalizace 2024 CertiCon a.s.

Sylabus modulu M15 - Vyhledávání, vyhodnocování a zpracování informací z internetu, definuje minimální rozsah znalostí a praktických dovedností nutný pro úspěšné složení zkoušky ECDL z tohoto modulu.

Cíle modulu

Modul 15 **Vyhledávání, vyhodnocování a zpracování informací z internetu** - vyžaduje po uchazeči chápat základní principy práce s informacemi a umět používat běžné internetové vyhledávače a nástroje využívající technologie umělé inteligence pro vyhledávání, vyhodnocování, zpracování a sdílení informací.

Úspěšný absolvent zkoušky z tohoto modulu by měl být schopen:

- Vyhodnotit, jaké informace jsou potřebné pro řešení problému.
- Vyhledávat informace na internetu.
- Vyhodnocovat nalezené informace ze všech úhlů pohledu.
- Umět třídit a uspořádat získané informace s využitím široké škály běžných nástrojů.
- Připravovat, revidovat, předávat a sdílet získané informace.
- Používat internetové vyhledávače a nástroje využívající technologie umělé inteligence.

KATEGORIE	OBLAST ZNALOSTÍ	ODKAZ	ROZSAH ZNALOSTI
15.1 Informace	15.1.1 Základní pojmy	15.1.1.1	Rozumět pojmu informace. Uvědomovat si, že informace mohou být přístupné na internetu.
		15.1.1.2	Chápat výhody přístupu k informacím prostřednictvím internetu jako jsou: přístupnost každému, rychlost přístupu, celosvětový dosah informací.
		15.1.1.3	Chápat nevýhody informací dostupných na internetu, jako jsou: obtížná regulace obsahu, závislost na informačních a komunikačních technologiích, možnost snadného plagiátorství.
		15.1.1.4	Znát postup při vytváření nového internetového obsahu s využitím informací z internetu: definice požadavku na nové informace, vyhledání informací, zhodnocení výsledků vyhledání, vytvoření nového obsahu.
	15.1.2 Zdroje informací	15.1.2.1	Vědět, že internetové informační zdroje mohou mít různý účel, například: poskytovat faktické informace, prezentovat názory různých autorů, přesvědčovat uživatele, poskytovat zábavu.
		15.1.2.2	Umět získávat informace z internetu s využitím různých nástrojů a zdrojů, jako jsou: internetové vyhledávače, „wiki“ stránky, blogy, mikroblogy, internetová fóra.
15.2 Vyhledávání informací	15.2.1 Specifikace potřebných informací	15.2.1.1	Znát postup při specifikaci potřebných informací: identifikace tématu, volba druhu informace, shromáždění vedlejších informací souvisejících s tématem.
		15.2.1.2	Umět používat různé techniky vyhledávací strategie: sestavení konkrétní otázky, volba klíčových slov, používání synonym.
	15.2.2 Používání internetového vyhledávače	15.2.2.1	Umět vyhledávat pomocí internetového vyhledávače. Vědět, že vyhledávání lze rozšířit nebo upřesnit.
		15.2.2.2	Umět upřesnit vyhledávání různými způsoby jako jsou: vyhledávání přesných frází, záměrné zkromolení, používání logických a relačních operátorů.
		15.2.2.3	Umět používat rozšířené možnosti internetového vyhledávače, jako jsou: vyhledávání podle data, jazyka nebo regionu.
		15.2.2.4	Vědět, v jakém pořadí vyhledávač zobrazuje vyhledané stránky a uvědomovat si, že některé vyhledané stránky mohou mít předplaceno přednostní zobrazení.
		15.2.2.5	Rozumět pojmům cookies a vyskakovací okno. Uvědomovat si význam přihlášení a důležitost odhlášení uživatele při návštěvě takto zabezpečené webové stránky.

KATEGORIE	OBLAST ZNALOSTÍ	ODKAZ	ROZSAH ZNALOSTI
15.3	15.2.3 Používání sociálních médií	15.2.3.1	Umět rozlišovat různé druhy informací, které lze nalézt na internetu pomocí různých sociálních médií, jako jsou: encyklopedie, aktuality, blogy, reklamy a diskuse.
		15.2.3.2	Umět používat sociální média k vyhledávání konkrétní osoby nebo zájmové skupiny.
		15.2.3.3	Umět vytvořit a uspořádat seznamy uživatelů a zájmových skupin.
		15.2.3.4	Umět vytvářet a hledat příspěvky a zprávy.
		15.2.3.5	Umět sdílet příspěvky a zprávy.
		15.2.3.6	Umět vyhledávat informace s využitím „wiki“ stránek.
		15.2.3.7	Uvědomovat si rizika spojená s vyhledáváním informací pomocí sociálních médií jako jsou: nepřesné a zavádějící informace, falešné totožnosti autorů, phishing, nevyžádané zprávy.
		15.2.3.8	Umět nastavit účet uživatele sociálního média z hlediska ochrany soukromí.
15.3	15.3.1 Vyhodnocování a třídění informací	15.3.1.1	Uvědomovat si, že informace nalezené na internetu mohou být vyhodnocovány z pohledu přesnosti, důvěryhodnosti, aktuálnosti, úplnosti, objektivity nebo závažnosti.
		15.3.1.2	Umět vyhodnotit přesnost nalezených informací podle různých kritérií, jako jsou: množství chyb, konkrétnost a podrobnost zpracování, porovnání s výsledky vědeckých výzkumů, ověřování z jiných zdrojů.
		15.3.1.3	Umět vyhodnotit důvěryhodnost nalezených informací podle různých kritérií, jako jsou: dobré jméno autora, dostupnost kontaktních údajů, pověst nakladatelství (u publikací).
		15.3.1.4	Umět vyhodnotit aktuálnost nalezených informací podle různých kritérií, jako jsou: dostupnost údaje o datu zveřejnění, frekvence aktualizací, přetrvávající platnost obsahu.
		15.3.1.5	Umět vyhodnotit úplnost nalezených informací podle různých kritérií, jako jsou: hloubka zpracování obsahu, rozsah opomenutí, přiznání opomenutí.
		15.3.1.6	Umět vyhodnotit objektivitu nalezených informací podle různých kritérií, jako jsou: zjištění účelu zdroje informací (encyklopedie, e-shop...), konstatování faktů nebo názorů autora.
		15.3.1.7	Umět vyhodnotit přínos nalezených informací pro cílovou skupinu podle různých kritérií, jako jsou: věk, odborné znalosti, jazykové znalosti.
	15.3.2 Třídění informací	15.3.2.1	Znát nástroje pro třídění informací nalezených na internetu jako jsou: tabulky, záložky (oblíbené položky), „social bookmarking sites“.
		15.3.2.2	Vědět, že je potřebné zaznamenat a uvádět zdroj nalezených informací a že je v některých případech nutné žádat o souhlas s použitím těchto informací.
		15.3.2.3	Uvědomovat si, že je potřebné posuzovat úložiště informací podle různých kritérií, jako jsou: snadný přístup, správa verzí, distribuce, logování přístupů, náklady.
15.4	15.4.1 Plánování a příprava informací	15.4.1.1	Vědět, že před plánováním sdělováním nových informací je potřebné zvažovat účel, množství detailů, cílovou skupinu, formu, jazyk a styl.
		15.4.1.2	Znát základní prvky struktury sdělované informace, jako jsou: úvod, vlastní obsah, závěr.
		15.4.1.3	Vědět, že při přípravě nové informace je potřebné zvažovat právní aspekty, jako jsou: autorská práva a další práva k duševnímu vlastnictví, zřeknutí se odpovědnosti, ochrana dat, možnost pomluvy.
		15.4.1.4	Vědět, že při přípravě nové informace je potřebné respektovat etické aspekty, jako jsou: vyhnout se padělání a plagiátorství.

KATEGORIE	OBLAST ZNALOSTÍ	ODKAZ	ROZSAH ZNALOSTI
15.5 Práce s informacemi pomocí nástrojů využívajících technologie umělé inteligence (AI)	15.4.2 <i>Kontrola a zpřístupnění informací</i>	15.4.1.5	Umět použít citace.
		15.4.2.1	Znát kritéria kontroly připravených informací, jako jsou: jasnost, přesnost, stručnost, konzistence, logická argumentace, jazyk, styl.
		15.4.2.2	Uvědomovat si možná rizika spojená se zveřejňováním informací, jako jsou: trvalost zveřejnění, bezpečnostní rizika, ztráta kontroly.
	15.5.1 <i>Nástroje využívající AI</i>	15.5.1.1	Znát nejběžnější AI nástroje, které lze využívat pro vyhledávání, vyhodnocování a zpracování informací.
		15.5.1.2	Uvědomovat si potřebu kritického posuzování výsledků při využívání AI nástrojů a rozumět technologickým omezením velkých jazykových modelů (LLM).
	15.5.2 <i>Použití nástrojů využívajících AI</i>	15.5.2.1	Používat AI nástroje pro vyhledávání informací na zobrazené webové stránce, v dokumentu a na internetu, vyhledávání informací z více zdrojů najednou, dovozování na základě informací nebo indicií obsažených v dokumentu.
		15.5.2.2	Používat AI nástroje k vyhodnocování a kritickému posuzování informací, analýze sentimentu a názorové analýze, analýze objektivit informačních zdrojů.
		15.5.2.3	Používat AI nástroje pro zpracování a sdílení výsledků vyhledávání v podobě tabulek, formálních a neformálních e-mailů, reportů.